

УДК 351

Семенченко О.Л., кандидат с.-г. наук, старший викладач кафедри селекції і насінництва
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
E-mail: elen157@ukr.net

СУЧАСНИЙ СТАН ТА РОЗВИТОК АГРАРНОЇ ОСВІТИ І НАУКИ

Аграрна освіта – головна складова системи вищої освіти в Україні. Підготовка сучасних високоосвічених фахівців, здатних забезпечити реформування аграрної економіки є основою метою аграрної освіти в цілому. Визначальним критерієм якості освіти у контексті світових тенденцій є участь у міжнародних конференціях, публікації у міжнародних виданнях, викладання у закордонних навчальних закладах та залучення кращих іноземних викладачів до навчального процесу в Україні. Зараз країни Європейського Союзу проводять активну роботу з залучення нашої молоді до навчання у своїх вишах. Крупні іноземні компанії (John Deere, Cargill, Monsanto, AGCO та інші) успішно працюють на території нашої держави, що говорить про капіталовкладення до української аграрної галузі, яка є інвестиційно привабливою для них. Адже кожне робоче місце, створене в сільському господарстві завжди обумовлює появу ще декількох робочих місць у суміжних галузях, а будь-які структурні зрушення в аграрному секторі неминуче сприяють відповідним змінам в інших галузях від машинобудування до ринкової торгівлі. В умовах масового безробіття, карантину COVID-19 сільськогосподарські навчальні заклади переживають непростий час.

Не зважаючи на обставини коледжі та університети активно реформуються: вивчають та аналізують міжнародний досвід, поглиблюють автономію, самостійність, самоврядність, відбувається

ся пошук нових галузей застосування потенціалу ВНЗ, розширюється сфера підготовки фахівців, зокрема і не тільки сільськогосподарських спеціальностей. Аграрна освіта більш тісно інтегрується із загальною системою освіти України. Урядом декларується мета підвищення ефективності державних витрат на вищу освіту і наукові дослідження, реформування державних університетів та науково-дослідних установ, забезпечення високої якості знань, що здобуваються студентами та дослідниками. Значна увага приділяється налагодженню міжнародного співробітництва, підвищенню рівня інтернаціоналізації аграрної освіти.

Отже, наразі в Україні зростає кількість приватних ВНЗ, які мають свою аспірантуру та докторантуру, однак належного результату немає. Випускникам ВНЗ не вистачає практичних знань та вмінь, оскільки технології навчання та наукова діяльність подекуди відстають від світової практики. Аналогічна ситуація і з аграрною наукою. Наразі НААН України знаходиться на стадії пошуку шляхів реформування. Україна майже втричі зменшила фінансування на науку, у порівнянні з країнами Європейського Союзу. У державних наукових закладах через відсутність та неналежне фінансування погіршується матеріально-технічна база, наукове обладнання та устаткування морально застаріває. Фахівці та науковці виїждять за кордон або ж перекваліфікуються на інші галузі.

УДК 631.528.6:633.11»324»:631.524.84

Сидорова І.М., кандидат с.-г. наук, доцент кафедри генетики, селекції та насінництва сільськогосподарських культур
Білоцерківський національний аграрний університет
E-mail: Irinasidorova@i.ua

ВПЛИВ МУТАГЕНІВ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ ГЕНОТИПІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ В М₁

Озима пшениця посідає особливе місце серед продовольчих зернових культур. Для цілеспрямованого отримання цінного селекційного матеріалу та генетичного поліпшення сортів пшениці високий потенціал має мутаційна селекція. Багато дослідників приділяло значну увагу вивченню дії мутагенів, починаючи з першого покоління.

Метою досліджень було встановлення впливу дії мутагену на основні показники продуктивності пшениці озимої в першому поколінні. Об'єктами досліджень були генотипи пшениці озимої 'Горлиця' та 'Лаура'. Вивчалася дія мутагену гідроксиламін (ГА) у концентрації 0,5 і 0,1%.

Важливою сортовою ознакою пшениці озимої є довжина колосу. Показник довжини колосу найбільше змінюється під впливом кліматичних умов, які складаються під час формування

елементів будови колоса. Найбільший колос мав генотип 'Лаура' насіння якого було оброблене мутагеном ГА у концентрації 0,5% – 10,2 см з коефіцієнтом варіації 7,16%, в той час як у контрольному варіанті – насіння оброблене водою – 9,8 см. У генотипу 'Горлиця' найбільшим був колос у контролі – 8,25 см, а обробка мутагеном привела до зменшення довжини.

Врожайність пшениці озимої має пряму залежність від кількості колосків у колосі. Що більше колосків у колосі, тим вона вища. У генотипу 'Лаура' найбільшу кількість колосків в колосі отримали за обробки ГА 0,5% концентрації – 17,2 см, а у генотипу 'Горлиця' – про обробці ГА 0,1% концентрації – 16,53 см.

Кількість зерен в колосі залежить від генетичного потенціалу сорту та кліматичних умов, які склалися під час цвітіння та формування зерна. Найбільшу кількість зерен в колосі було